

TER BESLISSING

Aan
de minister

TER INFORMATIE

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Financiële
Markten

Persoonsgegevens

nota

ECB opinie amendement bankenbelasting en
inkoopfaciliteit beursfondsen

Aanleiding

De motie Klaver c.s., en de uitwerking daarvan in de amendementen Van der Lee c.s., zoekt dekking voor koopkrachtmaatregelen in onder meer een verhoging van de bankenbelasting en het afschaffen van de inkoopfaciliteit voor beursfondsen. Hiermee moet structureel jaarlijks € 150 mln (bankenbelasting) en (vanaf 2025) € 770 mln (aandeleninkoop) opgehaald worden. Dit betreft een aanpassing van fiscale wetgeving. Het is naar onze mening raadzaam om over fiscale maatregelen en het effect op de financiële stabiliteit en weerbaarheid van banken in het algemeen een opinie te vragen van de Europese Centrale Bank (ECB).

Beslispunten

Wij adviseren u (minister) akkoord te gaan met het verzoek om een opinie van de ECB en het verzenden van een afschrift van dit verzoek aan de Tweede Kamer. Indien u akkoord bent, verzoeken wij u de brief, die is gericht aan Christine Lagarde (president ECB), te tekenen (bijlage 1) en de (begeleidende) brief aan de Tweede Kamer (bijlage 2) te tekenen.

Kernpunten

- Bij invoering en bij een eerdere verhoging van zowel de bankenbelasting als de minimumkapitaalregel is geen opinie gevraagd. Nu wel een opinie aanvragen kan een precedentwerking hebben indien wij later zelf de bankenbelasting of andere maatregelen willen aanpassen. In de praktijk van de lastenbesluitvorming ontstaat zo een extra stap die tijd vergt die normaalgesproken niet is in te bouwen in de snelle augustusbesluitvorming.
- Op grond van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en de Beschikking van de Raad (98/415/EG) dient de ECB om een opinie gevraagd te worden bij wijzigingen die wezenlijke gevolgen hebben voor de stabiliteit van financiële instellingen.
- Of de voorgestelde verhoging van de bankenbelasting en de afschaffing van de inkoopfaciliteit voor beursfondsen tezamen wezenlijke gevolgen hebben voor de stabiliteit van financiële instellingen is niet duidelijk. Zo gaf Klaas Knot bij de presentatie van het recente Overzicht Financiële Stabiliteit (OFS) aan dat de 150 miljoen extra bankenbelasting op zichzelf geen gevaar voor de financiële stabiliteit vormt. Het is evenwel niet uit te sluiten dat verdere verhogingen van de bankenbelasting in de toekomst de financiële stabiliteit van Nederlandse banken kunnen raken, zeker in combinatie met andere fiscale maatregelen.

Datum

27 september 2023

Notanummer

2023-0000233033

Bijlagen

1. ECB request for an opinion
 - 1.1 Annex 1: increase of the bank tax
 - 1.2 Annex 2: purchase facility for listed funds
2. Brief TK

- Ook stelt DNB in haar OFS de verhoging van de bankenbelasting aan de orde en stelt dat de vormgeving van de bankenbelasting de weerbaarheid van banken niet moet ondermijnen en moet aansluiten bij het beoogde doel, namelijk de hogere winsten die in Nederland behaald zijn additioneel te belasten. DNB stelt dat een structurele belastingverhoging, zoals voorgesteld, effect kan hebben op de toekomstige mogelijkheden van banken om verdere buffers op te bouwen. De recente discussies tijdens de APB en AFB hebben ook laten zien dat plotselinge verhogingen in de toekomst niet zijn uit te sluiten.
- Gelet hierop is het naar onze mening gepast om ten aanzien van de tijdens de AFB ingediende voorstellen in Nederland ook een opinie aan te vragen, waarbij de ECB verzocht wordt om te reflecteren op het effect van fiscale maatregelen op de financiële stabiliteit en de weerbaarheid van banken in het algemeen. Een dergelijke analyse kan tevens gebruikt worden bij de aankomende verkiezingen en formatie als relevante achtergrondinformatie.
- De indieners hebben aangegeven geen opinie te zullen aanvragen ten aanzien van de ingediende amendementen die strekken tot deze wijzigingen van de bankenbelasting en het belasten van de inkoop van eigen aandelen. Het staat de minister van Financiën echter vrij om uit eigen beweging om een dergelijke opinie te verzoeken. Wel is het goed om hierover de Kamer te informeren middels een afschrift van de brief aan de ECB.

Toelichting

APB/AFB

- Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen (APB) is de motie Klaver c.s. aangenomen. In deze motie wordt als dekking voor de intensiveringen onder meer een verhoging van de bankenbelasting voorgesteld, evenals het belasten van de inkoop van eigen aandelen gelijk aan de belasting op de uitkering van dividend.
- Tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen (AFB) zijn amendementen door het lid Van der Lee c.s. ingediend op het Belastingplan 2024 waarin de voorstellen uit de motie Klaver c.s. zijn opgenomen. Daarbij is de verhoging van de bankenbelasting naar beneden bijgesteld: i.p.v. een verhoging zodat er structureel € 350 mln per jaar wordt opgehaald, leidt de verhoging nu tot € 150 mln extra.
- Hoewel de voorgestelde wijzigingen in deze aangepaste vorm naar verwachting een mindere impact zullen hebben op de banken in Nederland, is het (om eerdergenoemde redenen) niettemin gewenst om de ECB om een opinie te vragen omtrent fiscale maatregelen zoals deze en het effect op de financiële stabiliteit en weerbaarheid van banken in het algemeen.

Juridisch kader

- Op grond van artikel 127(4) en 282(5) VWEU dienen lidstaten de ECB te raadplegen indien zij wetgeving vaststellen op een aantal gebieden.
- Die gebieden zijn neergelegd in artikel 2(1) van Beschikking 98/415/EG van de Raad:
 - monetaire aangelegenheden;
 - betaalmiddelen;
 - nationale centrale banken;
 - het verzamelen, opmaken en verspreiden van monetaire, financiële en bankstatistieken, statistieken betreffende betalingssystemen en betalingsbalansstatistieken;

- betalings- en afrekeningssystemen;
- **voorschriften voor financiële instellingen, voor zover die wezenlijk van invloed zijn op de stabiliteit van de financiële instellingen en markten.**
- Het dikgedrukte punt zou bij een sterke verhoging van de bankenbelasting relevant kunnen zijn, hoewel de vraag wanneer er sprake is van *wezenlijke* invloed een grijs gebied is. De *Gids voor het raadplegen van de Europese Centrale Bank door nationale autoriteiten over ontwerpen van wettelijke bepalingen* van de ECB zelf biedt hier geen duidelijkheid in wanneer er precies sprake is van wezenlijke invloed.

Andere gevallen

- Recent heeft Italië een tijdelijke belasting op de overwinsten van banken voorgesteld, waarbij zij een opinie aan de ECB hebben gevraagd. De bankenbelasting in Italië zou in eerste instantie tussen de 2-3 miljard euro bedragen. Hierbij was de ECB vrij kritisch op deze maatregel.
- Ook Spanje heeft vorig jaar een *windfall tax* voorgesteld op energiebedrijven en banken, waarbij zij ook een opinie van de ECB hebben gevraagd. Dit was ook een van de redenen waarom Italië dit ook heeft gedaan. Slovenië en Litouwen zouden ook recent opinies hebben aangevraagd voor soortgelijke maatregelen.

Procedure

- In de brief wordt ook gevraagd het proces te versnellen. Hierbij wordt gewezen op de omstandigheden dat ons parlement deze verhoging heeft voorgesteld en hierover eind dit jaar zal stemmen. Of de ECB akkoord gaat met versnelling is aan henzelf. Ook kan de ECB om verlenging vragen, die wij niet zomaar kunnen weigeren.
- Op grond van de Beschikking zou normaliter gewacht moeten worden met het definitief vaststellen van wetgeving totdat de opinie van de ECB is uitgebracht. Gezien het proces in de Tweede Kamer is het mogelijk dat de opinie er niet is voordat de TK stemt over het belastingplan op 26 oktober. Wel zal deze opinie vermoedelijk op tijd zijn voor stemming in de Eerste Kamer.

Communicatie

Mochten er persvragen komen, dan stellen we een spreeklijn op.

Politiek/bestuurlijke context

- Kamerstukken II 2023/24, 36410, nr. 23, motie van het lid Klaver c.s.
- Kamerstukken II 2023/24, 36410, nr. 83, Aangenomen moties met budgettaire consequenties tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen
- Kamerstukken II 2023/24, 36418, nr. 11, amendementen van het lid Van der Lee c.s.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.